

Irati

Direcció i guió: Paul Urkijo Alijo **País:** Espanya **Durada:** 111 min **Any:** 2022 **Gènere:** Fantasia **Interpretació:** Edurne Azkarate, Eneko Sagardoy, Itziar Ituño, Nagore Aranburu, Elena Ruíz, Iosu Eguskiza, Kepa Errasti, Iñaki Beraetxe, Iñigo Aranbarri, Ramón Agirre... **Música:** Maite Arroitauregi, Aránzazu Calleja **Fotografia:** Gorka Gómez Andreu **Distribuïdora:** Filmax **Estrena a Espanya:** 24/02/2023
No recomanada per a menors de 16 anys
Doblada en espanyol / Versió original subtitulada en espanyol

SINOPSI

Segle VIII. El Pirineu basc amaga un gran misteri: un dels tresors de Carlemany. Un grup de guerrers cristians i musulmans s'endinsen als profunds i foscos boscos fins a arribar a la misteriosa cova on es troba. Però, segons els pobletans, en aquest mateix lloc hi viu l'antiga deessa d'aquestes terres, una deïtat de foc anomenada Mari. El grup de guerrers liderat per l'Eneko i guiats per la jove Irati, s'endinsaran en un fosc estrany i ancestral món mitològic. (Sensacine)

CRÍTICA

17/10/2022 - Paul Urkijo aconsegueix una pel·lícula d'aventures fantasticomedieval tan arriscada com emocionant

Hi ha pel·lícules que tenen la capacitat de fascinar-te, de portar-te a altres llocs, de crear mons únics. No es tracta que la pel·lícula sigui bona (o no simplement), sinó de sentir-hi certa admiració, que t'emocioni, que t'acompanyi temps després de la projecció. Això és el que m'ha succeït amb **Irati**, la nova pel·lícula de **Paul Urkijo**, guanyadora del Gran Premi del Públic a la millor pel·lícula i del premi a Millors Efectes Especials de la secció oficial de la 55a edició del Festival de Sitges.

La pel·lícula d'Urkijo és una mena d'*El señor de los anillos* basc, però amb molt menys diners, això ja és tot un mèrit per al nivell de producció que és. A través de la fantasia, **Irati** es remunta al segle VIII per explicar la història de l'Eneko (**Eneko Sagardoy**), un jove noble i cristià dels Pirineus que haurà de complir la promesa que va fer al seu difunt pare: protegir i liderar el seu poble en la nova era. Per aconseguir-ho, haurà de recuperar el seu cos, enterrat de forma pagana al costat del tresor de Carlemany. Però, malgrat la seva fe cristiana, necessitarà l'ajuda de la Irati (**Edurne Azkarate**), una enigmàtica pagana de la zona que va conèixer en la seva infància. En aquesta missió, tots dos joves viuran la seva aventura endinsant-se en un bosc estrany on "tot el que té nom existeix".

Hi ha diverses coses que resulten fascinants d'**Irati**. En primer lloc, el seu atreviment i la seva manera de resoldre aquest risc. Urkijo escull un camí difícil i pràcticament intransitat a Espanya (fer una superproducció i amb no tants recursos per a aquests nivells) i se'n surt amb un resultat increïble. La proposta estètica del director resulta enlluernadora, mitjançant uns materials visuals extraordinaris, aconsegueix portar l'expressionisme al bosc. En aquest sentit, el treball de fotografia amb la llum natural i amb foc real en la foscor és un dels aspectes més fascinants de la pel·lícula. Tot allò que acompanya la posada en escena d'aquesta proposta també aconsegueix estar a la seva altura: el treball d'art, de vestuari, de so, la música, l'elecció dels espais i de l'enquadrament, contribueix a la creació d'aquest món màgic únic. Aquesta personalitat i lucidesa del cineasta també s'observa des del guió, en els materials textuais que utilitza per explicar la història.

Irati és una història molt local, que parteix dels relats de la mitologia basca dels records d'infància del director per crear un nou espai de la memòria sentimental. Amb això, aconsegueix una de les grans virtuts de la ficció: a partir del que és propi, arribar al que és universal. A través d'això, com passa a la literatura clàssica (també present a la pel·lícula), **Irati** parla de forma poètica d'assumptes humans i atemporals. El pes de les arrels, la idea de lleialtat i honor, el significat de la identitat, la lluita per un lloc i el valor d'aquesta lluita, el sentit de la fe, el concepte clàssic de "la bella mort" (omplir la vida de gestes per assolir la glòria eterna, ser recordat i estimat en l'eternitat), la por a l'oblit, la presència de la mort a la vida, la recerca dels orígens i el preu d'aquesta cerca. Urkijo aconsegueix crear el marc idoni, intrínsecament fictici, per narrar amb una bellesa èpica totes aquestes qüestions.

Des de la fantasia, **Irati** arriba a ser una pel·lícula d'aventures (també una història d'amor) tan arriscada com emocionant. Una pel·lícula que aconsegueix una màgia molt personal, i que, amb això, també aconsegueix parlar de la bellesa d'allò que és estrany.

Júlia Olmo – cineuropa.org